

fs10

10.-klasse-
prøven

Matematik

December 2013

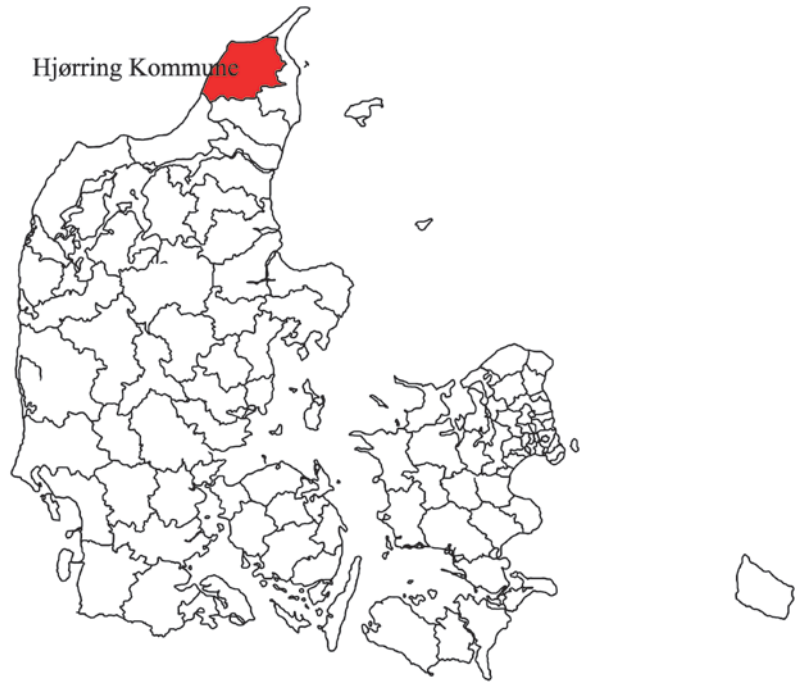
Et svarark er vedlagt som
bilag til dette opgavesæt

- 1** Folkeskoler og privatskoler
- 2** Undervisningsudgifter
- 3** En skoles idrætsområde
- 4** Et fysikforsøg
- 5** En rosette
- 6** Figurer af kugler og magneter

1

Folkeskoler og privatskoler

I 2005 var der 9412 skoleelever, og i 2012 var der 8243 skoleelever i Hjørring Kommune.

1.1 Beregn forskellen på antallet af skoleelever i Hjørring Kommune i 2005 og 2012.

1.2 Hvor mange procent faldt antallet af skoleelever i Hjørring Kommune fra 2005 til 2012?

I 2012 gik 12,0 % af skoleeleverne i Hjørring Kommune i privatskole.

1.3 Hvor mange skoleelever i Hjørring Kommune gik i privatskole i 2012?

Tabellen til højre viser antallet af folkeskoler og privatskoler i Danmark fra 2000 til 2012. Denne tabel er også på filen SKOLER.DEC.2013.

1.4 Tegn et eller to diagrammer, der viser udviklingen i antallet af folkeskoler og udviklingen i antallet af privatskoler i perioden 2000 til 2012.

1.5 Hvor mange folkeskoler vil der være i Danmark i 2017, hvis udviklingen fortsætter som vist i tabellen? Du skal begrunde dit svar.

1.6 Du skal vise, at antallet af privatskoler i gennemsnit er vokset med ca. 1,3 % om året fra 2000 til 2012.

År	Folkeskoler	Privatskoler
2000	1671	459
2001	1683	462
2002	1682	466
2003	1670	475
2004	1639	491
2005	1605	501
2006	1598	497
2007	1584	497
2008	1542	506
2009	1529	504
2010	1503	506
2011	1377	520
2012	1318	537

Kilde: www.uvm.dk

2

Undervisningsudgifter

Der er forskel på de udgifter, kommunerne i Danmark har til undervisning i skolen. Du kan se danske kommuners undervisningsudgifter pr. elev i 2011 på svararket.

2.1 Beregn variationsbredden i kommunernes undervisningsudgifter pr. elev.

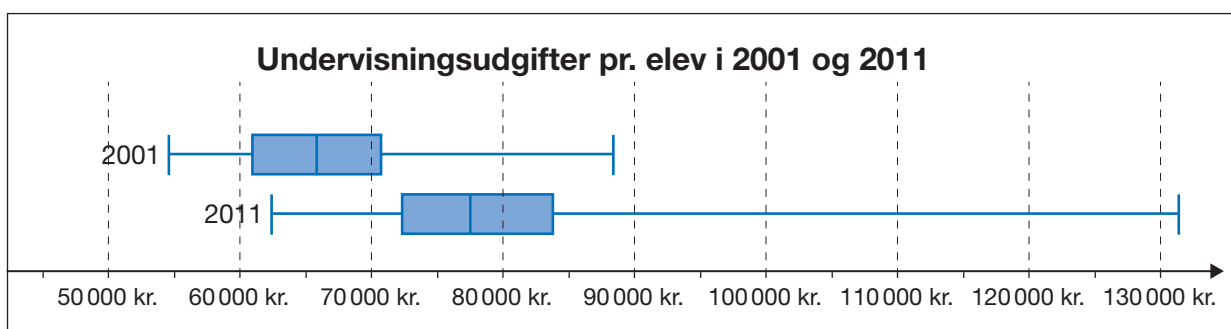
2.2 Du skal finde medianen for kommunernes undervisningsudgifter pr. elev og forklare, hvad medianen viser om kommunernes undervisningsudgifter pr. elev.

I 2011 var den gennemsnitlige undervisningsudgift pr. elev i Viborg Kommune 62 254 kr. og i Samsø kommune 131 275 kr.

2.3 Herunder er fire påstande om de to kommuners undervisningsudgifter pr. elev. En af de fire påstande er forkert. Du skal forklare, hvilken af de fire påstande der er forkert.

- a) Undervisningsudgifterne pr. elev i Samsø Kommune er mere end dobbelt så store som i Viborg Kommune.
- b) Undervisningsudgifterne pr. elev i Viborg Kommune er mindre end halvt så store som i Samsø Kommune.
- c) Undervisningsudgifterne pr. elev i Samsø Kommune er ca. 211 % højere end i Viborg Kommune.
- d) Undervisningsudgifterne pr. elev i Samsø Kommune er ca. 2,11 gange undervisningsudgifterne i Viborg Kommune.

Diagrammet herunder giver oplysninger om fordelingen af de danske kommuners undervisningsudgifter pr. elev i 2001 og i 2011.

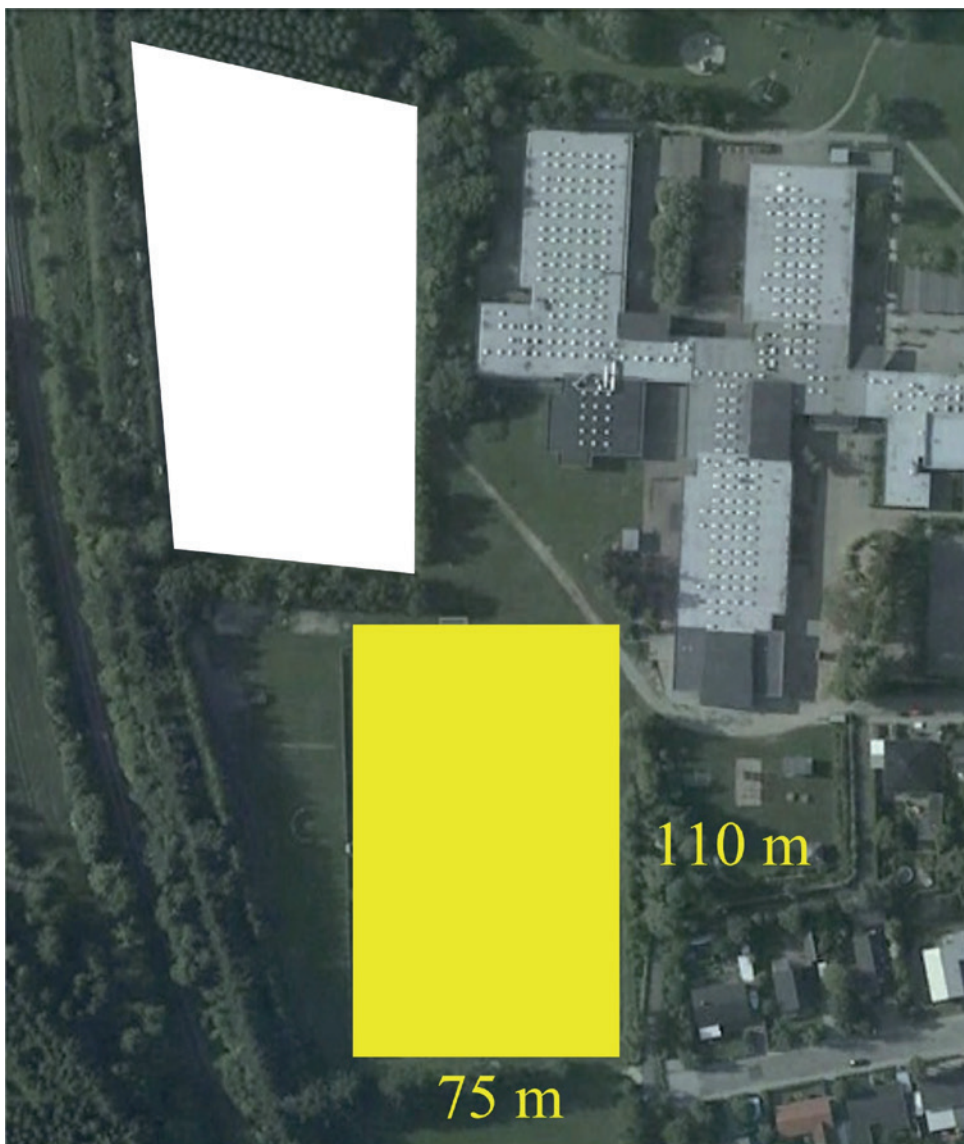
Kilde: Danmarks Statistik

2.4 Beskriv forskellen på fordelingen af kommunernes undervisningsudgifter pr. elev i 2001 og i 2011. I din beskrivelse skal ordene variationsbredde og kvartil indgå.

3

En skoles idrætsområde

En skole vil anlægge en ny fodboldbane i det område, der er farvet gult på luftfotografiet.

Kilde: Google Earth

Luftfotografi

Uden om fodboldområdet skal der være et hegn.

3.1 Hvor langt skal hegnet være?

En fodboldbane skal have form som et rektangel, hvor længden er større end bredden.

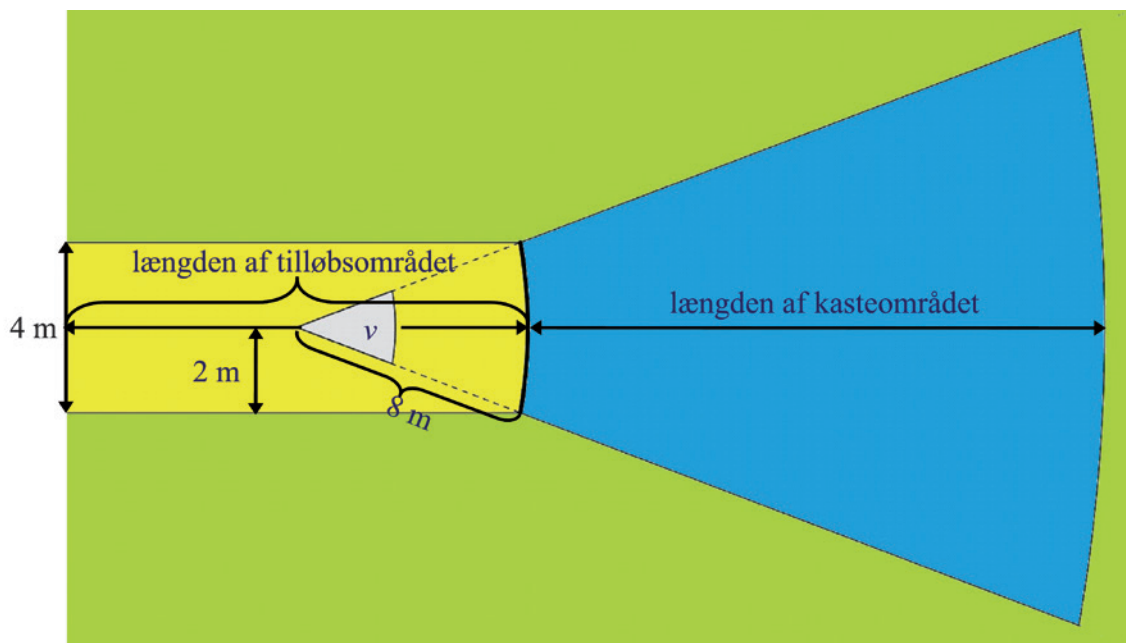
- Længden skal være mellem 90 m og 120 m.
- Bredden skal være mellem 45 m og 90 m.
- Rundt om hele fodboldbanen skal der være et område, der er 5 m bredt.

Kilde: DBU

3.2 Hvilken længde og bredde kan en fodboldbane inden for det gule område højst få?

Skolen vil anlægge en spydkastbane på det område, der er farvet hvidt på luftfotografiet.

En spydkastbane består af et tilløbsområde og et kasteområde. Skitsen herunder viser nogle af målene på en spydkastbane.

Skitse

For at kunne anlægge spydkastbanen skal skolen kende vinklen v .

3.3 Du skal vise med en beregning eller en tegning, at vinklen v er ca. 29° .

På filen SPYDKAST.DEC.2013 og på svararket er luftfotografiet af det område, hvor skolen vil anlægge spydkastbanen. Du kan bruge filen eller svararket til opgave 3.4.

Længden af tilløbsområdet skal være 30 m.

3.4 Undersøg, hvor mange meter længden af kasteområdet kan blive, når både tilløbsområdet og kasteområdet skal være inden for det område, der er farvet hvidt på luftfotografiet.

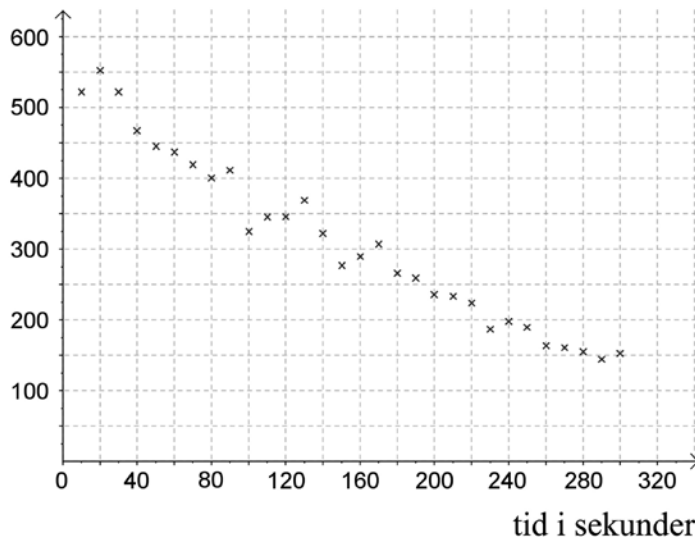
4

Et fysikforsøg

I fysik skal eleverne i 10. B finde halveringstiden for det radioaktive grundstof barium-137.

Klassen har målt strålingen fra grundstoffet ved hjælp af en geigertæller, der tæller impulser i 10 sekunder ad gangen. Herunder er målingerne af strålingen fra grundstoffet vist som punkter i et koordinatsystem.

antal impulser pr. 10 sekunder

Geigertæller

Foto: www.frederiksen.eu

Halveringstiden er den tid, der går, inden halvdelen af et radioaktivt grundstof er omdannet til et grundstof, der ikke er radioaktivt.

Et radioaktivt grundstof udsender stråling, der kan måles med en geigertæller som antal impulser pr. 10 sekunder.

Når halvdelen af grundstoffet er omdannet, vil strålingen også være halveret.

Du kan bruge svararket til opgave 4.1 og 4.2.

4.1 Hvor lang tid foretog 10. B målinger i alt?

4.2 Hvad er halveringstiden cirka for barium-137 ifølge 10. B's målinger? Du skal begrunde dit svar.

Funktionen f er en matematisk model for den stråling, som barium-137 udsender. Herunder kan du se en forskrift for f .

$$f(x) = 586 \cdot 0,99557^x$$

$f(x)$ er antallet af impulser pr. 10 sekunder

x er tiden i sekunder efter forsøgets begyndelse

4.3 Du skal vise, at halveringstiden for barium-137 er ca. 156 sekunder ifølge den matematiske model.

4.4 Tegn grafen for f i et koordinatsystem.

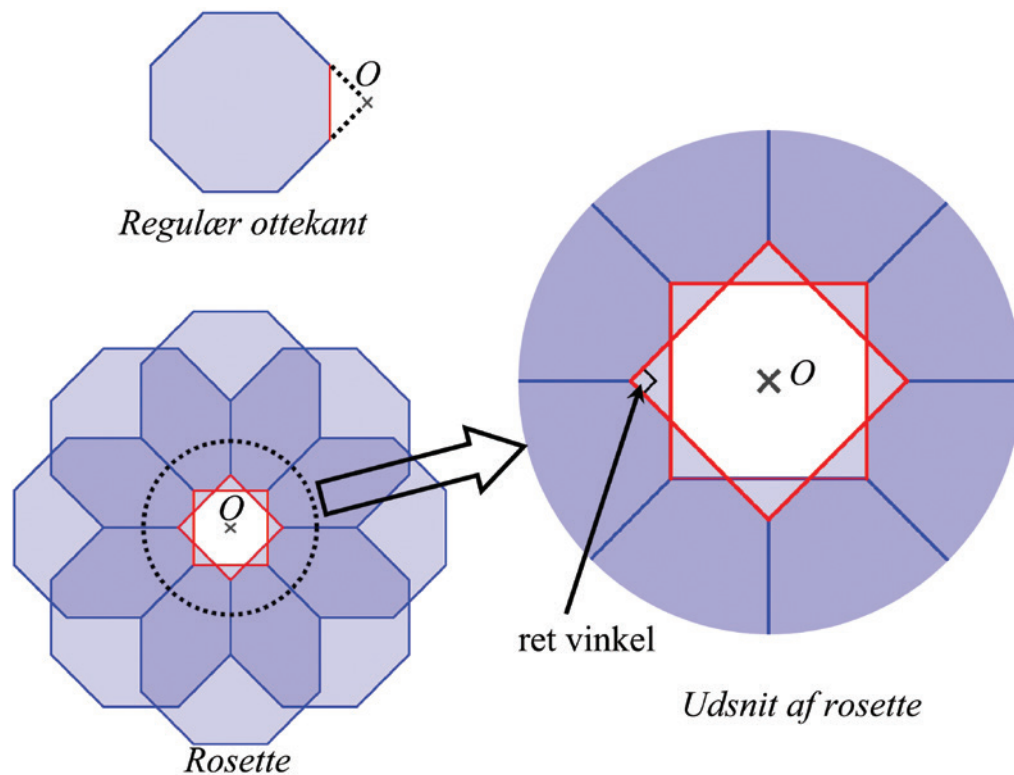
Når antallet af impulser pr. 10 sekunder er mindre end 3, er barium-137 omdannet til et stof, der ikke er radioaktivt.

4.5 Undersøg, hvor lang tid der cirka går, før barium-137 er omdannet til et grundstof, der ikke er radioaktivt.

5

En rosette

Herunder er en regulær ottekant, en rosette og et forstørret udsnit af rosetten. Rosetten er tegnet i et geometriprogram ved at dreje den regulære ottekant om punktet O , der er skæringspunktet mellem forlængelsen af to af ottekantens sider.

Regulær ottekant

En regulær ottekant har otte lige lange sider og otte lige store vinkler.

Vinkelsummen i en ottekant er 1080° .

5.1 Beskriv den drejning, der flytter hver af de regulære ottekanter over i den nærmeste regulære ottekant.

5.2 Forklar, hvordan du uden at måle kan vide, at vinklen, der er markeret på udsnittet af rosetten, er 90° .

Rosetten findes også på svararket.

5.3 Tegn rosettens symmetriakser på svararket.

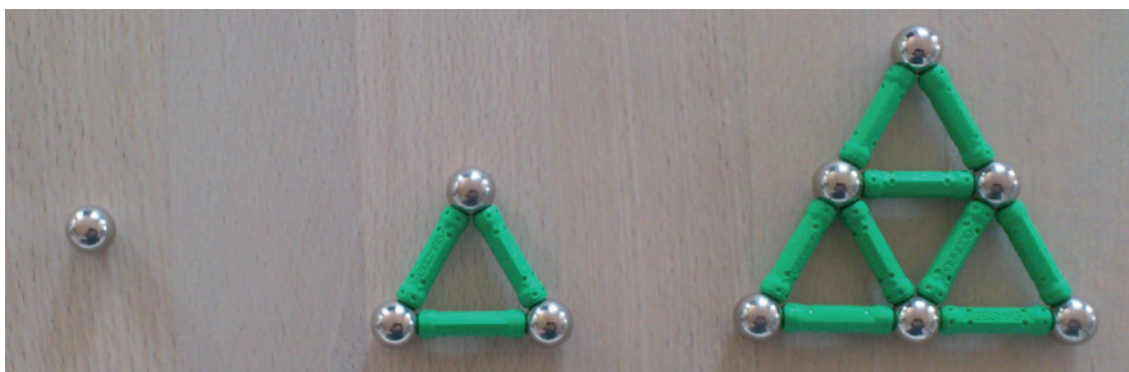
5.4 Du skal tegne en anden rosette ved at dreje en figur flere gange om et punkt. Din rosette skal have mindst tre symmetriakser.

6

Figurer af kugler og magneter

Eleverne i 10. B bygger figurer i forskellige størrelser af kugler og magneter.

Herunder er et foto af figur nr. 1, 2 og 3, der er de tre første i en figurfølge.

figur nr. 1

figur nr. 2

figur nr. 3

6.1 Tegn figur nr. 4.

figur nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
antal kugler	1	3	6	10		21				
antal magneter	0	3	9	18		45	63			

6.2 Hvor mange kugler og magneter skal eleverne i 10. B bruge til at bygge figur nr. 5?

10. B beregner antallet af kugler i figur nr. n ved hjælp af formlen i den gule ramme.

$$\text{antal kugler} = \frac{n \cdot (n+1)}{2}$$

6.3 Beregn antallet af kugler i figur nr. 10.

6.4 Hvor mange magneter skal eleverne i 10. B bruge til at bygge figur nr. 8?

6.5 Forklar, hvordan du kan beregne antallet af magneter i figur nr. $n + 1$, hvis du ved, hvor mange magneter der er i figur nr. n .

Elevens navn:		Elevens nr.:	Klasse/hold:
Ark nr.:	Ark i alt:	Elevens underskrift:	
Skolens navn:		Tilsynsførendes underskrift:	

FS10
10.-klasse-prøven
Matematik
December 2013

SVARARK

Svararket kan afleveres sammen med de øvrige opgavebesvarelser

Opgave 2

Økonomi- og indenrigsministeriets kommunale nøgletal				
Undervisningsudgifter pr. elev i 2011			Undervisningsudgifter pr. elev i 2011	
Kommune	kroner		Kommune	kroner
Viborg Kommune	62 254		Thisted Kommune	77 473
Favrskov Kommune	62 836		Mariagerfjord Kommune	77 476
Silkeborg Kommune	62 980		Kolding Kommune	78 062
Dragør Kommune	63 120		Horsens Kommune	78 130
Solrød Kommune	66 062		Furesø Kommune	78 231
Skive Kommune	66 197		Middelfart Kommune	78 558
Holstebro Kommune	66 728		Holbæk Kommune	78 836
Billund Kommune	66 921		Hvidovre Kommune	79 102
Vejen Kommune	67 227		Assens Kommune	79 663
Rebild Kommune	67 275		Syddjurs Kommune	79 683
Vallensbæk Kommune	67 725		Odense Kommune	80 178
Skanderborg Kommune	68 617		Guldborgsund Kommune	80 305
Struer Kommune	68 930		Lemvig Kommune	80 307
Brønderslev Kommune	69 204		Morsø Kommune	80 606
Faxe Kommune	70 362		Nordfyns Kommune	80 814
Køge Kommune	70 915		Helsingør Kommune	80 954
Stevns Kommune	71 055		Odder Kommune	80 994
Ikast-Brande Kommune	71 359		Ærø Kommune	81 228
Egedal Kommune	71 628		Haderslev Kommune	81 339
Hedensted Kommune	71 866		Hørsholm Kommune	81 671
Aabenraa Kommune	71 986		Ballerup Kommune	81 923
Esbjerg Kommune	72 088		Frederiksberg Kommune	82 344
Sønderborg Kommune	72 212		Glostrup Kommune	82 835
Hjørring Kommune	72 331		Rødovre Kommune	83 091
Allerød Kommune	72 341		Halsnæs Kommune	83 748
Vejle Kommune	72 562		Vesthimmerlands Kommune	84 441
Fredericia Kommune	72 744		Hillerød Kommune	84 612
Lejre Kommune	72 993		Frederikssund Kommune	85 015
Varde Kommune	73 106		Bornholms Kommune	86 009
Herning Kommune	73 780		Tønder Kommune	87 863
Lyngby-Taarbæk Kommune	74 112		Gladsaxe Kommune	88 401
Fanø Kommune	74 129		Gribskov Kommune	89 051
Rudersdal Kommune	74 253		Norddjurs Kommune	89 380
Ringsted Kommune	75 005		Svendborg Kommune	90 038
Aalborg Kommune	75 336		Slagelse Kommune	90 047
Læsø Kommune	75 520		Fredensborg Kommune	91 666
Frederikshavn Kommune	75 588		Københavns Kommune	91 922
Sorø Kommune	75 684		Nyborg Kommune	93 220
Gentofte Kommune	75 695		Faaborg-Midtfyn Kommune	93 420
Vordingborg Kommune	75 850		Kalundborg Kommune	93 575
Aarhus Kommune	75 860		Odsherred Kommune	95 263
Næstved Kommune	76 123		Høje-Taastrup Kommune	98 590
Greve Kommune	76 228		Albertslund Kommune	99 066
Ringkøbing-Skjern Kommune	76 611		Brøndby Kommune	99 809
Kerteminde Kommune	76 828		Herlev Kommune	105 318
Jammerbugt Kommune	76 834		Lolland Kommune	107 396
Roskilde Kommune	76 928		Ishøj Kommune	111 742
Tårnby Kommune	77 233		Langeland Kommune	116 864
Randers Kommune	77 406		Samsø Kommune	131 275
Gennemsnit pr. elev 78 354				

Opgave 3.4

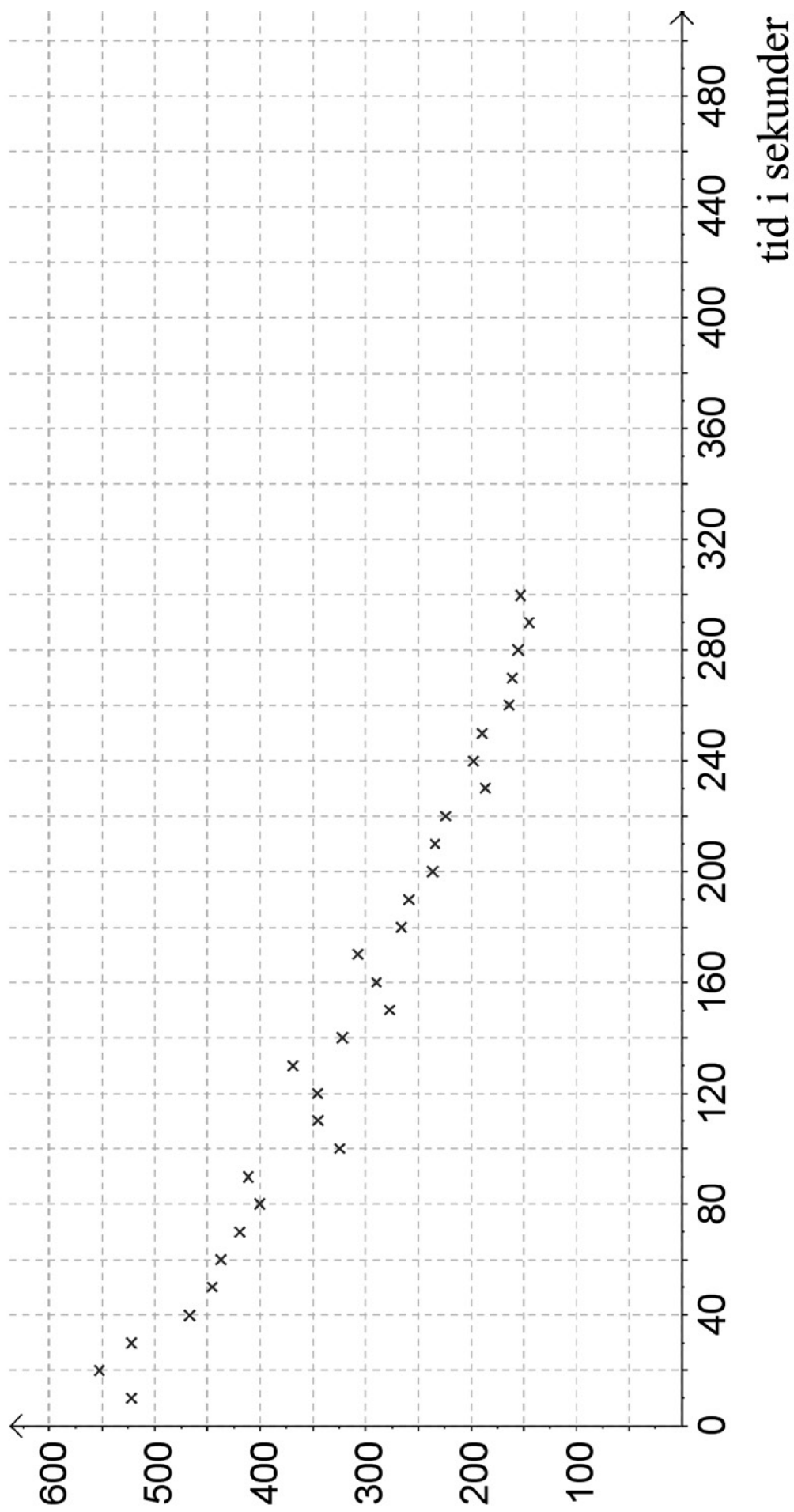
Område til spydkast

50 m

Opgave 4

antal impulser pr. 10 sekunder

Opgave 5

Rosette

